

ACTIVITATEA SUBVERSIVĂ A PARAȘUTIȘTILOR SOVIETICI ÎN ROMÂNIA. CAZUL CUCERINA VICTOROVICI MITROFAN (IULIE 1944)

Alexandru-Alin Spănu

În vara anului 1944, frontul româno-germano-sovietic se afla la granița de est a României, pe aliniamentul Iași-Chișinău. La 5 martie 1944 Frontul 2 Ucrainean, comandat de generalul Ivan S. Konev¹, a declanșat operațiunea „Uman-Botoșani”² împotriva Armatei a 8-a germană. După trei săptămâni, la 26 martie 1944, Armatele sovietice 27, 52 și unități din Armatele 6 tancuri și 2 tancuri gardă au atins linia Prutului, pe un front de 85 de kilometri. Peste alte 10 zile, la 6 aprilie 1944, orașul Botoșani a fost cucerit de trupele sovietice, iar la mijlocul lunii aprilie frontul s-a stabilizat pe aliniamentul munții Carpați-nord Iași-Nistru-vest Chișinău. Stabilizarea frontului a însemnat fortificarea celor două poziții inamice, în scopul următoarei confruntări, inerente de altfel. Armata Roșie, aflată în ofensivă, a inițiat, printre altele, acțiuni subversive în spatele frontului româno-german, prin utilizarea unor grupe de parașutiști. Aceștia aveau misiuni de spionaj, sabotaj și terorism, care trebuiau să producă panică, pagube și o stare de spirit defavorabilă continuării războiului contra URSS. Una din aceste grupe de parașutiști a fost lansată, în noaptea de 3/4 iulie 1944, în zona comunei Buda, județul Vaslui. Datorită faptului că membri echipei au fost dispersați la distanțe mari unul de celălalt, aceștia nu au reușit să se întâlnească și să-și pună în aplicare sarcinile primite. Conducătorul politic al acestei grupe – Cucerina Victorovici Mitrofan – a intenționat să se întoarcă în liniile sovietice, fapt care era cât pe ce să-i reușească având în vedere că era echipat în uniforma armatei române.

Cucerina Victorovici Mitrofan, în vârstă de 22 de ani, de origine ucrainean, născut în comuna Rogozova, raionul Borispol, regiunea Kiev, fiul lui Victor și Maria, era absolvent a 10 clase; la 12 iulie 1941 a fost mobilizat și repartizat la Regimentul 1054 infanterie din Divizia 264 infanterie dar, la 28 septembrie 1941, a fost capturat de trupele germane în regiunea Orjineț și internat în lagărul de prizonieri de la Kremenciug. După un an și jumătate, la 18 februarie 1943, a fost eliberat din lagăr și s-a reîntors în satul natal, unde a funcționat ca polițist până în luna noiembrie, când trupele sovietice au revenit în zonă, iar Cucerina Victorovici Mitrofan s-a angajat la colhoz.

În luna martie 1944, în sat a sosit Bratus Ivan Feodorovici, care își desfășura activitatea în Comandamentul Mișcării Partizanilor. Acesta i-a propus lui Cucerina Victorovici Mitrofan să se înscrie în acest comandament, iar fostul polițist a acceptat, dorind să se reabiliteze pentru activitatea desfășurată în timpul ocupației germane. După recrutare, Cucerina Victorovici Mitrofan a fost repartizat la Comandamentul Mișcării Partizanilor de pe lângă Frontul 2 Ucrainean. La 28 aprilie 1941 a plecat din Kiev, împreună cu alți camarazi, spre comuna Feodorovca (lângă Codima) din Transnistria, unde a ajuns la 6 mai 1944. A doua zi a fost chemat de cpt. Visniacov din Serviciul Special (Osobai Otdel) care i-a spus că „în fața legii sovietice este considerat

trădător”³ și l-a îndemnat să se reabiliteze prin executarea misiunilor pe care le va primi. În continuare, a fost chestionat de cpt. Coșcanev, de la Secția Cadre, căruia i-a făcut o bună impresie și acesta l-a propus pentru postul de șef de grupă. Pentru început, a fost repartizat într-o grupă de 9 oameni, ce urma să fie trimisă cu misiuni de spionaj pe teritoriul României. La 13 mai 1944 Comandamentul Mișcării Partizanilor s-a stabilit în satul Țambul, în apropierea orașului Bălți. Peste o săptămână, la 20 mai 1944, grupa din care făcea parte Cucerina Victorovici Mitrofan (condusă de Curov Alexander) și o alta, condusă de lt. Cozlov Nicolae au plecat în direcția orașului Botoșani. La 24 mai 1944 cele două grupe au ajuns la Vicovul de Jos și, ulterior, în orașul Suceava. A doua zi, echipele s-au îndreptat spre comuna Argestru, în scopul trecerii peste linia frontului. În momentul trecerii printr-o pădure au fost surprinși de o patrulă română, ocazie cu care doi membri (un radiotelegrafist și un agent) au fost uciși. Regruparea s-a efectuat la Sucevița, unde au stat până la 2 iunie 1944, când au plecat spre Botoșani. În perioada următoare au încercat să treacă frontul de mai multe ori dar nu au reușit. La 28 iunie 1944, lt. Cotov i-a recuperat și i-a dus pe membri celor două echipe în comuna Cucuieții Noi, județul Bălți, unde se afla dislocat sediul Comandamentului Mișcării Partizanilor.

La 30 iunie 1944, Cucerina Victorovici Mitrofan a fost convocat la Secția Cadre, unde i s-a comunicat că a fost numit consilier politic al grupei de parașutiști conduse de slt. Crasnov și încadrată cu „elemente verificate și de încredere”⁴, recrutate dintre prizonierii români aflați în URSS. Până pe data de 3 iulie 1944, Cucerina Victorovici Mitrofan a făcut cunoștință cu membri grupei și și-a însușit cunoștințele necesare unui consilier politic. Căpitanul Coșcanev i-a dat următoarele instrucțiuni: după ce ajunge pe teritoriul românesc să dubleze parașutiștii de origine română cu câte un parașutist sovietic, pentru a avea siguranța că misiunea „va fi îndeplinită conștiincios”⁵; personalul de pază, atât pe timp de zi cât și pe timp de noapte, să fie format dintr-un sovietic și un român; la primirea rapoartelor celor înapoiți din misiune „să se pună bază pe datele furnizate de parașutiștii ruși”⁶.

Misiunea grupei de parașutiști era extrem de complexă și ea conținea aspecte de spionaj, terorism, recrutare de adepți și propagandă. Spionajul consta în identificare comandamentelor militare, a aerodromurilor și a unităților de tancuri; identificarea unităților ce se deplasează spre front (tipul de armă, tăria, armamentul din dotare și „în general, toate datele militare asupra lor”⁷, a depozitelor de muniții și carburanți, a transporturilor auto și hipo, precum și starea de spirit în rândurile militarilor români. Informațiile trebuiau culese de agenții parașutați în uniforme militare române cu ajutorul agenților recrutați dintre localnici, precum și de la dezertori sau ostași nemulțumiți. Actele de terorism au vizat atacarea comandamentelor, aeroporturilor și coloanelor militare; distrugerea depozitelor de muniții, carburanți și a „lucrărilor de artă”⁸; aruncarea în aer a liniilor ferate, a podurilor CFR, a legăturilor telefonice și a drumurilor din apropierea frontului. În plus, acestea puteau fi organizate în colaborare cu detașamente de partizani locale, recrutate dintre localnici și dezertori. În cazul unei ofensive sovietice, parașutiștii trebuiau să facă propagandă defetistă printre ostași, iar populația să fie sfătuită să nu se evacueze, deoarece Armata Roșie dorește eliberarea României de sub ocupația armatei germane.

Alcătuirea grupei de parașutiști care a primit aceste misiuni era următoarea: slt. Crasnov, comandant (originar din Basarabia); slt. Cucerina Victorovici Mitrofan, consilier politic; serg. maj. Balaure Ioan, specializat în acte de terorism; serg. Giurgiu, agent informator și deținător de pușcă-mitralieră; serg. Ivănuș, agent informator; Lehrer, propagandist (evreu); serg. Bran Trandafir, agent informator, propagandist și terorist; sold. Chelaru, agent informator și deținător de pușcă-mitralieră; Measnicov, coordonatorul acțiunii de spionaj (rus); Gubarev, radiotelegrafist; Zeninschi, partizan și „vechi terorist”⁹; Ponoimarev, partizan și „vechi terorist”¹⁰. Fiecare a primit un rând de efecte militare române, un pistol-mitralieră german cu 1000 de cartușe, un pistol TT cu 120 de cartușe și hărți sovietice privind regiunea dintre Prut și Siret. Lui Cucerina Victorovici Mitrofan, în calitate de consilier politic, i s-a dat numele conspirativ de Victor Bezmerțnai și o adeverință, pe numele real, din care rezulta că a fost trimis cu o grupă de parașutiști pe teritoriul României pentru a lupta contra germanilor.

În seara zilei de 3 iulie 1944, colonelul Pogrebenco, șeful de Stat Major al Comandamentului Mișcării Partizanilor de pe lângă Frontul 2 Ucrainean, condus de generalul Rodion I. Malinovskii¹¹, a convocat comandanții (cpt. Obunov și slt. Crasnov) și consilierii politici (lt. Șevcenco și slt. Cucerina) ai celor două echipe de parașutiști, care urmau a fi lansați în România, pentru a le preciza ultimele instrucțiuni despre cum să acționeze în spatele frontului inamic. După instructaj, ambele echipe au fost duse în satul Negurenii Vechi, județul Bălți, unde se afla un teren de aterisaj. Maiorul Pogrebișchi, șeful Secției Operații de la Statul Major al Comandamentului Mișcării Partizanilor, le-a comunicat că vor fi lansați la 30 km nord-vest de Vaslui, deasupra unei poieni aflată între două păduri. La ora 21 au sosit 13 avioane biplane, care au imbarcat grupa condusă de Crasnov, iar la ora 24 au decolat. După lansare, la contactul cu pământul, Cucerina Victorovici Mitrofan și-a luxat piciorul și nu a reușit să se întâlnească decât cu serg. Ivănuș, care avea și el piciorul luxat. A doua zi, în timp ce beau apă dintr-un pârâu, au fost descoperiți de o patrulă română care l-a capturat pe parașutistul român, în timp ce consilierul politic a reușit să scape. Întrucât nu a reușit să se întâlnească cu camarazii săi, Cucerina Victorovici Mitrofan a decis să plece spre nord-est, cu intenția de a trece linia frontului. A reușit să meargă pe itinerarul Buda-Todirești-Drăgești-Găunoasa-Țuțora-Bosia, fiind capturat de o patrulă de jandarmi în satul Ungheni, în seara zilei de 19 iunie 1944. În această perioadă, parașutistul sovietic și-a scris impresiile, probabil în scopul de a-și justifica timpul petrecut în spatele frontului român și cauzele pentru care misiunea nu a reușit. Iată cum arată acestea, în traducerea celor care l-au anchetat pe Cucerina Victorovici Mitrofan¹²:

„3 iulie 1944

În această zi, seara, am părăsit scumpa mea patrie și, la ora 1 noaptea, am sărit. În aer, nu departe de mine, am văzut încă 3 parașutiști. Odată ajuns pe pământ am început să fluier după camarazii mei, dar n-am primit nici un răspuns. Parașuta mea am îngropat-o într-un loc sigur, intrând într-o pădure din apropierea unui sat. Rătăcind prin această pădure am început să chem, din nou, pe camarazii mei, imitând cântecul cucuvelei, dar n-am primit nici un răspuns. După scurt timp, aud pe cineva

imitând cântecul cucuvelei. M-am bucurat, răspunzându-i prin același strigăt. Văd că se apropie de mine. L-am recunoscut, era Ivănuș.

4 iulie 1944

Este ora 3 dimineața. Din satul învecinat – Buda – se aude mișcare. Am hotărât să trecem poiana într-o altă pădure, care nu era departe de pădurea în care ne aflam. Am mers 2 spre sud, dar obosind ne-am culcat. Era ora 13.

5 iulie 1944

Ne trezim. Este ora 8 dimineața. N-am mâncat nimic și ne este și sete. Am ieșit la marginea pădurii, unde am văzut că venea un soldat român, iar din partea opusă încă doi. Am fost somați. Camaradul meu ridică mâinile în sus și înaintează, iar eu am luat-o la fugă. Rătăceam ceasuri întregi în pădure, neștiind încotro s-o apuc. Mă orientam după busola mea. Am luat direcția spre nord. Până la front sunt circa 100 km. Sunt obosit, adorm.

6 iulie 1944

Mă trezesc, este ora 8 dimineața. Mă simt prost și nu știu ce să fac. Mă gândesc tot timpul la Hema și Sașca. Ah, scumpii mei camarazi! Sașca, de ce nu te-am ascultat? De toate acestea, numai tu ești vinovatul.

Am ieșit la marginea pădurii, m-am așezat jos și scriu aceste rânduri sub o ploaie torențială.

7 iulie 1944

Ieri, la orele 15, udat de ploaie îmi completam însemnările din ultimele 3 zile. Se auzea un zgomot, probabil treceau soldați. Am intrat în pădure și, după vre-o 400 metri m-am așezat sub un copac. Din parte de nord-est se auzea un semnal de locomotivă. Scot harta și mă uit. Mi se pare că sunt aproape de calea ferată dintre Negrești și Băcești. Peste ea se vede un râu, iar după acesta o șosea. Așteptam să vie noaptea, deoarece numai ea mă scapă. Unde sunt camarazii mei? Unde este scumpul meu Hema? Probabil că este în aceeași situație ca și mine.

Deodată se aude în spatele meu un zgomot. Printre frunzele desișului se vede un soldat român, iar după acela se aud mai multe voci. Mi se pare că sunt observat. Îmi pregătesc pistolul automat deoarece, în caz că mă vor descoperi, vor căuta să mă prindă. Dar, înainte de a muri, eu voi doborî mulți dintre ei. Mă voi lupta până la ultimul cartuș, iar în momentul critic voi trage în mine.

Ziua a trecut. Este ora 9. Am ieșit din pădure, mă cobor în vale și dau de un sat în care intru. Se văd lumini slabe pe la casele oamenilor. N-am mâncat de 4 zile. Aș intra într-o casă, dar nu îndrăznesc. Am ieșit pe o șosea în mijlocul satului, pe care a trecut o motocicletă cu 2 germani. La vre-o 200 metri se aude zgomotul mașinilor și al căruțelor. Mă depărtez de la șosea și trec printre case. Am ieșit din sat, oprindu-mă la vre-o 20 metri de o casă. Nu mai știam ce să fac. Mă așez pe pământul umed, deoarece nu mai am putere să merg mai departe. Ațipesc.

La ora 7^{1/2} mă trezesc. Continui însemnările zilnice. La vre-o 25 metri latră un câine. Mi-e teamă să nu fiu descoperit, deoarece femeile și copiii merg la munca câmpului. Cât de lungă este ziua de astăzi. Mai am 6 ore până la asfințitul soarelui.

Din depărtare se aude zgomotul motocicletelor și al mașinilor. În zbor trece un avion, lansând două bombe. Tresar de bucurie, deoarece [pilotul, n.a.] este un camarad din țara mea scumpă și mare.

Încep să scriu mai ușor, fără să simt oboseala. Aș avea o nespusă plăcere ca aceste însemnări să cadă în mâinile camarazilor mei, ca să afle și ei prin ce chinuri am trecut. Poate voi ajunge la linia frontului și acolo mă va întâlni un glonte și voi muri. Rog însă pe acela care va găsi aceste însemnări să le transmită camarazilor mei. Ei vor citi aceste rânduri și vor afla ce viață a dus Victor Bezmertnai.

Dragă prietene, dacă îți vor cădea aceste însemnări [în mână, n.a.], te rog foarte mult, transmite-le scumpului meu camarad Sașa Gurov. Mai am încă un prieten fidel, Hema, însă nu știu ce este cu el. Dragă Sașa, dacă-ți vor cădea ție aceste însemnări, citește-le, [dar, n.a.] să nu le trimiți însă acasă. Nu uita de mama mea.

8 iulie 1944

Ieri la orele 8 am adormit pentru puțin timp. Mă trezesc. Este ora 10 seara. Trec prin niște grădini și ies în șosea oprindu-mă în fața unei case. Cineva vine spre mine. Era un ostaș român. M-am retras de pe șosea ocolindu-l, după care mi-am continuat drumul mai departe.

Ca să-mi scurtez drumul am trecut prin sat. În fața mea însă vine un alt ostaș român fredonând o melodie. Mă dau la o parte, mă așez sub un copac și-mi pregătesc automatul. N-am fost observat, trec printr-un lan de porumb și ies din sat îndreptându-mă spre nord-est.

Am trecut printr-o pădurice, după care mi-au apărut în față câteva căsuțe. N-am mâncat de 3 zile și voi încerca să intru în una din aceste case. Mă apropii de o casă, dar [ușa, n.a.] este zăvorâtă. Deschid ușa, dar nu găsesc nimic. Am trecut mai departe, hotărând să intru într-o altă casă. Îmi pun – însă – întrebarea: se prea poate ca în aceste case să fie cantonați soldați români. În caz că voi găsi soldați români, voi spune că sunt german, iar de voi găsi soldați germani voi spune că sunt român. Mă apropii de o casă și bat la ușă. La geam se arată un moșneag. Îi vorbesc în limba germană, după care îmi deschide ușa și intru în casă. Îl întreb cum se cheamă acest sat, la care-mi răspunde că este satul Drăgești. Îi cer să-mi dea ceva de mâncare și bătrânul îmi spune că n-are decât mămăligă. I-am dat 500 lei. Bătrâna a aprins focul, a făcut o mămăligă și mi-a fiert 5 ouă. Am mâncat 3 ouă, iar două le-am oprit pentru altă dată. L-am întrebat [pe bătrân, n.a.] unde duce acest drum și mi-a spus că spre Iași, până unde [mai, n.a.] sunt 50 km. Mă uit la ceas [și, n.a.] este ora 2. Am mâncat puțină zcamă cu mămăligă, i-am mai dat 500 lei și am mai cerut câteva ouă. Bătrâna mi-a dat încă 3 ouă. Am luat o bucată de mămăligă și am plecat.

După ce am ieșit am auzit un zgomot. Veneau niște soldați. M-am ascuns după o casă, după care am trecut printr-o grădină, intrând într-o pădurice. Din această pădurice observam toată mișcarea de pe șosea. Îmi scot harta și-mi însemnez drumul pe care-l voi urma. Din calculele mele, rezultă că voi face acest drum în 3-4 zile și voi trece Prutul prin regiunea mlăștinoasă. Nu știu unde se află linia frontului, deoarece

peste tot mișună soldații. Nu mă pot mișca din această pădurice. Oamenii se întorc de la munca câmpului. Se apropie seara. Voi vedea ce va fi la noapte.

9 iulie 1944

Noaptea trecută mi-am pierdut ochelarii. Am trecut câmpul, ocolesc satele, mă apropiu de o șosea, trec printr-un sat unde sunt ostași români. Merg pe șoseaua ce trece prin sat. În urma mea venea un soldat român, în care timp eu m-am depărtat de la șosea vre-o 300 metri. Trec printre căsuțe, mă întorc la șosea, ajungând la un pârau pe care-l trec cu piciorul. Văd alte case. Nu departe se vede o siluetă care mișcă. Mă retrag, dar deodată mă trezesc în fața unei case de la care au ieșit 3 câini, care au început să latre. Mă apăr, în care timp au ieșit câțiva soldați români din casă. Le-am spus în limba germană că sunt camarad german, după care am plecat mai departe.

Parcurg vre-o 2^{1/2} km, intrând într-un sat. Mă apropiu de o casă și bat la geam. A ieșit un om bătrân căruia i-am cerut de mâncare. Mi se aduce o bucată de mămăligă și puțină brânză, pentru care dau 500 lei. La plecare mi s-au dat 5 ouă. Întrebându-l [pe bătrân, n.a.] cum se cheamă satul, mi s-a răspuns că se numește Valea Oba (nu este trecut pe hartă). Mi s-a arătat drumul ce duce spre Berești, după care am plecat.

Am parcurs 10 km ajungând într-o pădurice, [pe, n.a.] lângă care trecea pâraul Stavnicul. Trebuia să trec în satul Găunoasa prin satul Șendreni. Pe malul pâraului Stavnicul m-am întâlnit cu un pescar, pe care l-am întrebat unde este satul Șendreni. Acesta mi-a arătat drumul, după care eu am trecut pâraul îndreptându-mă spre sat. După spusele pescarului, Găunoasa se află la 4-5 km. Pe un drum am văzut mergând soldați germani și voluntari ruși. M-am ascuns în iarbă, pe malul pâraului.

10 iulie 1944

Bună ziua, cititorul meu necunoscut.

Nu departe de mine trece calea ferată, pe care trec din când în când trenurile. Mai încolo aud cântece românești, germane și rusești. M-am sculat urmându-mi drumul de-a lungul pâraului. După vre-o 4 km văd un sat, care trebuie să fie Găunoasa. Trec prin sat, vreau să cumpăr ceva de mâncare. În fața unei case stă un ostaș fără haină, de care mă apropiu și întreb cum se cheamă satul. Acesta ori nu vrea, ori nu înțelege, n-a răspuns nimic. Întrebându-mă de acte, am băgat mâna în buzunarul în care aveam pistolul. Numai să-l scot și să trag în pieptul lui. M-am răzgândit însă, pentru a nu produce panică în sat. Scot din buzunar 500 lei și-i dau ostașului, rugându-l să-mi cumpere lapte. Am plecat cu el într-o casă, dar n-am găsit lapte. Am ieșit din sat mergând vre-o 2 km, după care am vrut să intru într-o casă. M-am răzgândit, continuându-mi drumul mai departe. Am mers vre-o 8 km după care am dat de o pădure în care erau rețele de sârmă ghimpată. Am căutat să ocolesc rețelele de sârmă, îndreptându-mă spre nord. Mi se pare că am apucat spre satul Mogoșești. Merg mai departe și dau de tranșee. Este ora 4, mă culc, dar sunt trezit de focuri de armă și mitraliere. După ce s-a făcut liniște m-am îndreptat spre sud, prin pădure. Deodată văd niște cai. Sunt și câțiva nemți. M-am ascuns într-un tufiș. Îmi este sete. Până la apusul soarelui mai am 7 ore. Stai! Cineva vine. Din greșeală poate să mă omoare. Mai bine să cadă trupul meu lângă ai mei, decât lângă acela care latră ca un câine. Halt! (stai) și mă va doborî la pământ cu glonțul său blestemat.

Nu pot să-mi închipui: mă aflu în a doua linie a frontului sau mă aflu pe un câmp neutru? Aș vrea să văd cât mai repede pe ai mei. Voi reuși? În fața mea [este, n.a.] calea ferată, iar după aceasta [se vede, n.a.] șoseaua.

11 iulie 1944

Astăzi sunt în același loc. Pădure blestemată... nu pot să mă orientez deloc. Busola mă minte. În pădure, pământul întreg este presărat cu tranșee. Mă mir cum de nu m-au prins până acum. Aseară am trecut calea ferată, astăzi sunt iarăși în fața ei. Probabil [m-]am rătăcit.

Am ieșit pe o cărare. Urmez calea mai departe. Nu departe de mine circulă mașinile. Întâlnesc iarăși calea ferată. Am apucat alături de ea în direcția nord. În noaptea asta n-am făcut nimic. Capul îmi este sec. Nu știu ce o să fie. N-am speranțe. Prin pădure este greu de mers. Plouă. Stau sub un tufiș și înebunesc. Sunt obosit. Nu mai pot să merg. Unde să merg? În jurul meu sunt ostași germani. Se vede un sat, dar este plin de germani. Nu se vede nici un suflet de civil.

Îmi este foame. Pierderi după pierderi. Am pierdut ochelarii, tocul rezervor, creionul, în curând voi pierde și capul. Cu șederea asta n-am făcut nimic. Este ora 5, trebuie să trec calea ferată. Am ieșit din pădure, trec paralel cu calea ferată. Vine trenul. Am intrat sub un pod, trenul a trecut, mă îndrept spre pădure. Trec prin pădure și dau de o șosea. Trece o fată, o întreb ce sat este, îmi spune Slobozia. Trec mai departe scoțând harta.

12 iulie 1944

S-a găsit creionul, era în geanta mea. Aseară am stat până la ora 10^{1/2}. M-am sculat și am ieșit din pădure. Nu mai merg prin pădure, este foarte greu să mergi prin ea. Se văd rachetele luminoase, se aud împușcături, trec soldați călare. M-am depărtat de ei, îi ocolesc. Am făcut vre-o 4 km.

Plouă. Sunt ud. Cizmele sunt pline cu apă. Tremur, trec valea și intru în niște arbuști. Dau de sârmă ghimpată. Am căzut de câteva ori, mi-am rupt haina. Din mâinile mele zgâriate curge sânge.

În sfârșit se vede un sat. Voi căuta ceva de mâncare. Intru în sat, mă apropiu de o casă, bat la ușă, iese stăpânul. Îi cer să-mi vândă ceva de mâncare, spune că n-are nimic, insist și spune că mâine. Să fie blestemat. Plec, ies din sat și mă apropiu de o pădure. În pădure se aude lătrat de câini, probabil este un sat, poate acolo voi găsi ceva de mâncare. Trec pădurea, ies pe un drum, intru în sat și mă apropiu de o casă. Este încuiată. Forțez ușa și intru în casă, dar nu găsesc nimic. Am intrat în a doua [casă, n.a.], iarăși nimic. Intru într-o casă cu două etaje. Cineva fluieră, mă retrag și trec mai departe. Mă apropiu de o altă casă, bat la ușă, iese un bătrân, intru în casă și cer de mâncare. N-are. Se scoală bătrâna, face focul. Aștept, am fost servit cu mămăligă și lapte. I-am dat 500 lei și am plecat. Trec repede drumul, intru într-un tufiș și mă culc. M-am trezit la ora 9. Trec soldații pe drum. Vreau să întreb pe cineva cum îi zice satului. Întreb pe un țăran. Este satul Todirel. Se aude mersul trenului.

13 iulie 1944

Sunt în viață, continui să scriu, este ora 20. Sunt la 100 metri de șosea. Trec o mulțime de ostași cântând. Din când în când, trece câte o mașină. Ies la marginea pădurii, acum trebuie să trec pe un drum deschis care duce spre Prut. Scopul meu este de a trece la ai mei. Nu știu dacă voi reuși. Noaptea asta va fi hotărâtoare în viața mea. Tocmai astăzi este ziua 13 ale lunii. Acest număr 13 este nenorocos.

Nu-mi ajunge hârtia, trebuie să continui pe alt [bloc, n.a.] notes. Se vede că se apropie sfârșitul, nu voi avea nevoie să mai scriu. Ieri am mâncat o bucată de mămăligă și am băut tot laptele. Mi-a mai rămas încă o bucată de mămăligă pentru a doua zi.

Pe șosea trec ostași români cântând un cântec sălbatic. Am vrut să mă ridic dar m-am răzgândit. Voi căuta să ies din pădure, dar n-am să pot, în toate părțile se află soldați. Voi trece înapoi în sat, iar din sat voi ieși pe câmp, dar este imposibil, voi fi silit să trec prin pădure; pădurea este foarte deasă și [este, n.a.] întuneric beznă.

Căinii latră, am apucat înspre ei. Am ieșit din pădure. Se văd lumini slabe, mă apropiez de aceste lumini, aud pe cineva vorbind. Trec mai departe, un bordei. Mirosea românește. Trec mai departe, văd mai multe bordeie, merg mai înainte, se vede lumina unei țigări și cineva vorbește încet. Am început să mă retrag. Drumul mi se întretaie, mă arunc între două bordeie. Am produs un zgomot, voi fi descoperit, deci va trebui să mă apăr în acest cuib de viespi. A trecut cineva pe lângă mine. Nu m-a observat, m-am sculat, am trecut peste bordeie și am plecat. Am ieșit pe un drum, am mâncat o bucată de mămăligă și mi-am urmat calea mai departe. Căutam să mă depărtez de la aceste bordeie, drumul mă ducea în partea opusă. Trec pe lângă o pădure, se aude sforăitul unuia și conversația soldaților români. Trec pe lângă ei fără să mă observe. M-am așezat să mă odihnesc, adorm, prin somn aud un tunet, tresar, trece o căruță cu doi români, m-am depărtat în fundul pădurii. Am mâncat o bucată de mămăligă și am hotărât să iau calea spre nord-est. Astăzi, ca niciodată, am hotărât să merg prin pădure ziua. Noaptea, voi trece câmpul spre Prut. Trec mai departe și, din când în când, mușc din mămăliga mea. Deodată, observ că un român se spală într-un pârâu. Încep să înconjur. Din nou bordeie. O comedie nouă. Trec un drum și mă ascund într-un tufiș, [pe, n.a.] lângă mine trec călare soldați români. Trec mai departe, deasupra mea, în zbor, [văd, n.a.] două avioane sovietice. Probabil vor bombardă șoseaua. Au trecut. Merg mai departe, mă depărtez de aceste bordeie. Am trecut mai multe cărări și pârâiașe. Deodată se aude foc de mitralieră. În sfârșit am ieșit la marginea pădurii. Pe șosea trec căruțe și mașini. Trece un grup de soldați români cu cântec. În fața unui grup de soldați, unul vorbește mai tare, probabil un ofițer. Nu cred că ai noștri s-au retras, iar dacă s-au retras, atunci situația mea se schimbă. Noaptea aceasta îmi va arăta.

14 iulie 1944

Sunt singur. Stau și mă gândesc. Ațipisem. Mă trezesc. Mă găsesc, din nou, pe pământul blestemat al României. În partea stângă [se află, n.a.] un sat. Vitele trec pe șosea, din când în când trec [și, n.a.] mașini. Ce fel de sat? Sunt obosit.

Cât de scârboasă este această uniformă românească. Liniște. Se văd rachetele luminoase, probabil prima linie [a frontului, n.a.] este aproape. Se văd tranșee,

probabil sunt primele linii românești. Voi căuta să trec pe neobservate în direcția nord, spre Prut.

Trec printr-o pădurice, se văd tranșee, ceva se mișcă, sunt observat. Cineva strigă „Stai!”, am început să fug, în urma mea s-au tras câteva focuri, s-a liniștit, mi-am încetinit mersul. Se aude un câine lătrând, m-am dus într-un tufiș [și, n.a.] am adormit. Mă trezesc, îmi este foame, sunt obosit. Liniște, nu se aude nimic, probabil că sunt în spatele frontului românesc.

15 iulie 1944

Nu mai am plăcere să mai scriu. Stau în tufișul unui sat (sic!). Lângă mine trec sute de mașini. În sat sunt mulți germani. Ieri am vrut să-mi găsesc ceva de mâncare, dar n-am putut. Satul este plin de soldați. Am ajuns la râul Jijia, am trecut apa, am intrat într-un sat. La prima casă am cerut ceva de mâncare, deodată s-a auzit un țipăt, am fugit și m-am ascuns într-un tufiș.

Ce va fi cu mine, nu știu. Îmi este foame. Blestemat este satul Țuțora.

Ofițer translator

Slr. (ss) A. Iliescu”¹³

După capturarea sa de către trupele române, parașutistul Cucerina Victorovici Mitrofan a fost cercetat de către biroul colonelului Alion, care se ocupa cu anchetarea spionilor veniți din URSS pe teritoriul românesc. La 27 iulie 1944, după încheierea cercetărilor, colonelul Alion l-a înaintat pe parașutistul sovietic Corpului 4 Armată, cu propunerea „de a fi deferit instanțelor judiciare militare, spre a fi judecat și sancționat, conform legilor și dispozițiilor în vigoare”¹⁴

NOTE

1. Ivan S. Konev (n. 28 decembrie 1897-m. 21 mai 1973). Mareșal sovietic, a comandat Frontul 2 Ucrainean în perioada octombrie 1943-mai 1944. Pentru mai multe detalii privind activitatea sa a se consulta C. Căzăneșteanu, V. Zodian, A. Pandea, *Comandanți Militari. Dicționar*, Editura Științifică și Enciclopedică, București, 1983, p. 186-187.

2. Operațiunea „Uman-Botoșani” s-a desfășurat în perioada 5 martie-17 aprilie 1944 și la ea au luat parte Armatele sovietice 27, 52, 4 gardă, 2 tancuri gardă, 5 tancuri gardă, 6 tancuri și unități din Armatele 40 și 53.

3. Arhivele Naționale Istorice Centrale (în continuare se va cita ANIC), fond *Ministerul de Război-Cabinetul Ministrului* (în continuare se va cita MR-Cab Min), dosar 256/1944, f. 209.

4. *Ibidem*, f. 210.

5. *Ibidem*, f. 211.

6. *Ibidem*, f. 211.

7. *Ibidem*, f. 211.

8. *Ibidem*, f. 212.

9. *Ibidem*, f. 213.

10. *Ibidem*, f. 213.

11. Rodion I. Malinovski (23 noiembrie 1898-31 martie 1967). Mareșal sovietic, a comandat Frontul 2 Ucrainean în perioada mai 1944-mai 1945. Pentru mai multe detalii privind activitatea sa a se consulta C. Căzăneșteanu, V. Zodian, A. Pandeia, *op. cit.*, p. 203-204.

12. În scopul unei mai bune înțelegeri a textului, acesta a fost actualizat, tacit, din punct de vedere ortografic, ortoepic și al punctuației, intervenindu-se, unde a fost necesar, prin paranteze drepte.

13. ANIC, fond *MR-Cab Mil*, dosar 256/1944, f. 216-220.

14. *Ibidem*, f. 207.

THE SUBVERSIVE ACTIVITY OF THE SOVIET PARACHUTISTS IN ROMANIA. THE CASE OF CUCERINA VICTOROVICI MITROFAN

SUMMARY

Cucerina Victorovici Mitrofan, age 22, of Ukrainian origin, born in Rogozova commune, Borispol Department, Kiev Region, son of Victor and Maria, was a 10 classes alumnus; on July 12, 1941 he was mobilized and allocated to Infantry Regiment 1054 from the Division 264 of Infantry but, on 28 of September 1941, he was captured by the German troops in Orjineț region and institutionalized in a prisoners camp from Kremenciug. After an year and a half, from 18 of February 1943, he was freed from the camp and he returned into his native town, where he functioned as a policeman till November, when the Soviet troops returned in the area, and Cucerina Victorovici Mitrofan he engaged in kolkhoz.

In March 1944, in the village arrived Bratus Ivan Feodorovici, which has been deploying his activity in the Commandment of the Partisan Movement. This proposed to Cucerina Victorovici Mitrofan to join in the Commandment, and the former policeman was agreeing, wishing to rehabilitate himself for the activity developed during the German occupation.

For starting, he was allotted in a group of 9 people that was to be sent with espionage missions on the Romanian's territory.